

deoarece, credea poporul, provocau mânia zeilor prin necredința lor. De fiecare dată păgânii strigau: "Creștinii la fiare!"

În afară de aceasta, anumite zvonuri și calomnii care circulau făceau să crească ura împotriva creștinilor. De pildă, creștinii erau acuzați că sunt canibali; că fură ziua un copil și noaptea îl înjunghie, se hrănesc cu carnea lui și îi beau sângele. Păgânii auziseră ceva de Copilul din Betleem, de cuvintele lui Isus: "Cine mănâncă trupul meu și bea sângele meu are viață veșnică", dar neînțelegând despre ce este vorba, au creat asemenea povești monstruoase care, puse în circulație, au făcut să se atribuie creștinilor numele de "dușmani ai neamului omenesc".

Mai erau și alte motive care declanșau prigoana împotriva creștinilor. De pildă, când era nevoie de bani pentru a se purta un război, creștinii erau arestați și li se confiscau averile.

2. Prigoanele de la Traian la Dioclețian

Deși creștinii nu au trăit nici un moment în siguranță deplină, totuși perioadele de liniște alterneau cu cele de persecuție cumplită.

Cei doi împărați care au urmat după Traian - Hadrian și Antoninus Pius - au fost mai îngăduitori cu creștinii, deși și pe timpul lor, în unele părți ale imperiului, procesele și condamnările au continuat. În acest timp (155) a fost condamnat la moarte și ars pe rug Sfântul Policarp, episcop de Smirna (Asia Mică) "cel care fusese educat de înșiși apostolii și trăise împreună cu cei care îl văzuseră pe Domnul."

O mare prigoană a cunoscut Biserica pe vremea împăratului Marcus Aurelius (161-180). Acesta, de altfel, era un împărat înțelept și plin de calități, însă el nu vedea în creștinii altceva decât niște visători. Printre victimele acestei prigoane se numără Sfântul Iustin, faimosul filozof executat la Roma, iar la Lyon, în 177, Sfântul Pothinus, episcop, tânăra Blandina și încă vreo cincizeci de martiri.

A urmat iarăși un timp de pace pentru creștinii.

Împăratul Septimius Severus (193-211) la început a luat chiar

apărarea unor creștini. Dar după vreo zece ani de domnie, supărat de agitațiile evreilor și de creșterea rapidă a numărului creștinilor, a interzis convertirea atât la iudaism cât și la creștinism. A primi botezul era un delict. Au căzut și de data aceasta multe victime.

Au urmat iarăși ani de pace relativă sub domnia mai multor împărați, cu excepția unei persecuții pe timpul lui Maximin Tracul (235-238), primul barbar care a urcat pe tronul imperial. În această perioadă Biserica a putut să se organizeze, cunoscând o înflorire extraordinară. Scriitorul Tertulian putea să spună păgânilor: "Suntem numai de ieri și am umplut totul: cetățile, insulele, fortărețele, orașele, târgurile, taberele militare... curtea, senatul, forul... Nu v-am lăsat decât templele".

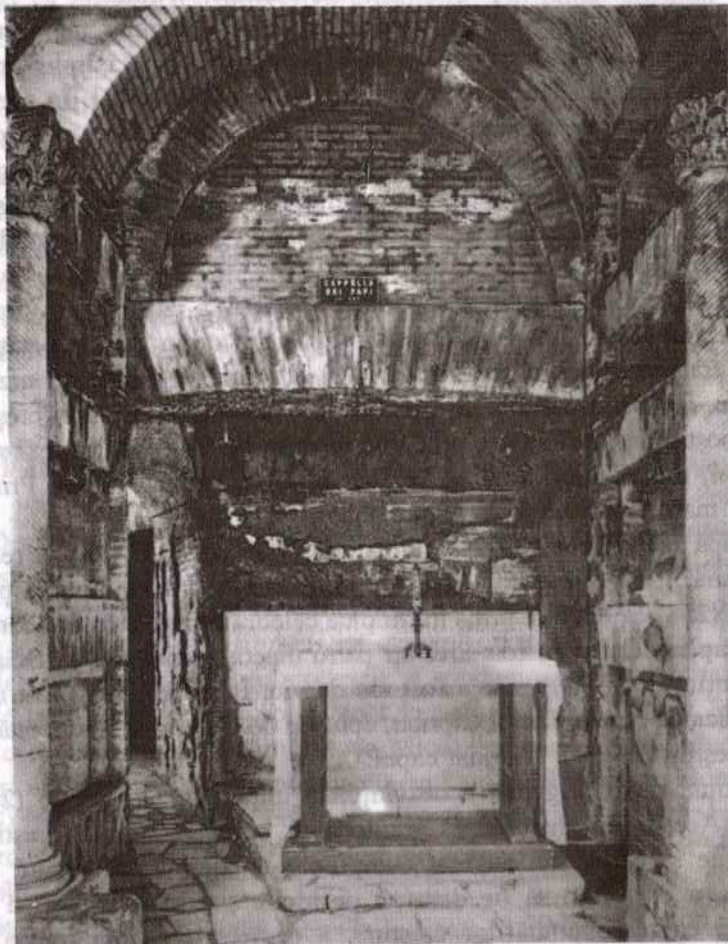
O nouă prigoană scurtă, dar foarte violentă, a izbucnit pe vremea lui Decius (249-251). În 250 împăratul a dat ordin ca toți cetățenii să-și arate credința în zeii imperiului aducând o jertfă, ori arzând tămâie, ori luând parte la un banchet în cinstea idolilor. Unii creștini au apostaziat, alții și-au procurat o dovadă falsă că au executat ordinul, foarte mulți însă au rezistat și au murit ca martiri. Printre acești martiri se numără și papa Fabian.

După un răstimp de calm împăratul Valerian (253-260) a reluat prigoana. Printre martirii căzuți în această prigoană se numără papa Calist (258) care a fost prins în timp ce celebra liturghia în catacombe și decapitat. Cu el au fost arestați patru diaconi: unul din ei, Sfântul Laurentiu, după patru zile a fost ars de viu. În același an a fost ucis în Africa de Nord Sfântul Ciprian, episcop de Cartagina, împreună cu alți creștini cărora li s-a tăiat capul.

Ultima mare prigoană a dezlănțuit-o împăratul Dioclețian (284-305). Acesta era hotărât să nimicească complet religia creștină. Măsurile și pedepsele au fost cumplite: i-a izgonit pe creștinii din armată, a dat ordin să fie distruse bisericile și cărțile sfinte, să fie arestați capii comunităților creștine, a decretat ca toată lumea să aducă jertfe zeilor sub amenințarea cu moartea și cu torturile cele mai grele.

Roma.

"Cripta papilor" în catacombele sfântului Calist

Concluzii

Persecuțiile împotriva creștinilor din primele trei veacuri duc la următoarele concluzii:

Așa-numita "civilizație romană" nu era decât o mască. Faptul că au căzut martiri chiar și sub împărați liberali și filozofi precum Antoninus Pius și Marcus Aurelius denotă că civilizația romană ascundea un fond de mare cruzime.

În al doilea rând, lupta dintre prigonitorii păgâni și Biserică apare ca fiind lupta dintre Satana și Cristos. Un scriitor creștin anonim scria: "Cei care au fost încoronăți (martiri) sunt cei care au luptat împotriva diavolului și l-au învins" (*Păstorul lui Hermas*).

Biserica nu numai că nu a fost învinsă în cele trei secole de prigoană cruntă, dar a ieșit mai puternică și mai înfloritoare, deoarece "sângele martirilor este sămânță pentru alți creștini". (Tertulian)

În sfârșit, Biserica din timpurile persecuțiilor nu apare ca o masă de oameni botezați care cunosc superficial creștinismul și care nu sunt dispuși să împlinească cu fidelitate voința lui Dumnezeu, cum o vedem uneori în zilele noastre, ci apare ca fiind formată din comunități mici și zeloase, cu creștini râvnici, uniți prin dragoste între ei și cu păstorii lor, dispuși să-și trăiască credința chiar cu riscul vieții.

LECTURĂ

Moartea Sfântului Policarp, episcop de Smirna

După ce Sfântul Policarp a fost ars în stadionul din Smirna, creștinii din această comunitate au compus o scrisoare în care relatează faptul celorlalte comunități creștine. Fragmentul reprodus mai jos ne dă o idee despre felul cum se desfășura un proces împotriva creștinilor acuzați de "ateism".

«Într-o zi de vineri, la ora cinci, soldații îl arestează pe episcop și îl duc în stadion unde proconsulul își instalase tribunalul.

Acesta l-a întrebat: "Tu ești Policarp?" El a răspuns: "Da". Atunci proconsulul, încercând să-l salveze, i-a zis: "Gândește-te la vârsta ta ... în numele împăratului, schimbă-ți gândul, strigă: 'Moarte ateilor!' Fă jurământ și te pun în libertate. Blestemă-l pe Cristos!" El a răspuns: "Sunt 86 de ani de când îl slujesc și nu mi-a făcut nici un rău. Cum aş putea să-l blestem pe Regele meu, pe Mântuitorul meu?"

Acela a insistat: "Jură în numele împăratului". Policarp a răspuns: "Dacă ții neapărat să mă faci să jur în numele împăratului — cum spui — și te prefaci că nu știi cine sunt, deschide-ți bine urechile: sunt creștin. Și apoi dacă dorești să cunoști învățătura creștină, dă-mi o zi și ascultă-mă". Proconsulul a răspuns: "Încearcă să convingi poporul." "Numai pe tine te consider vrednic să ascuți cuvintele mele, pentru că am fost învățați să-i respectăm pe magistrați și autoritățile orânduite de Dumnezeu, așa cum se cuvine, fără pagubă pentru conștiința noastră. Dar pe aceștia nu-i consider vrednici să asculte cuvintele mele de apărare".

Dialogul continuă insinuant și amenințător din partea proconsulului, curajos și senin din partea lui Policarp. La sfârșit, din ordinul proconsulului, un crainic proclamă de trei ori: "Policarp a mărturisit că este creștin".

După ce a spus aceasta, toată mulțimea de păgâni și de evrei care locuiau în Smirna a izbucnit în strigăte cu mânie nestăvilită și cu furie: "El este învățătorul Asiei, părintele creștinilor, el este distrugătorul zeilor noștri, care îi învață pe toți să nu-i cinstească și să nu le aducă jertfe."

Se dă ordin ca Policarp să fie ars de viu.

Când rugul a fost gata ... i s-au pus de jur împrejur pari care serveau la fixarea condamnatului de rug, dar (Policarp) a zis: "Lăsați-mă așa. Cel care mi-a dat puterea de a suporta focul îmi va da de asemeni și puterea de a rămâne nemișcat pe rug, fără a fi nevoie de par." De aceea nu l-au fixat în pari, ci doar l-au

legat.

Abia a înălțat spre cer cuvântul "Amin" terminându-și rugăciunea, și cei ce pregătiseră rugul l-au aprins. Și în timp ce flacăra se înălța uriașă, am văzut o minune, cel puțin noi căroră ne-a fost dat să vedem acest lucru și care am supraviețuit spre a-l povesti altora. Flacăra a făcut o pungă mare ca o pânză de corabie umflată de vânt; s-a rotit de jur-împrejurul trupului martirului ca un zid. Policarp stătea în mijloc, nu ca o carne care arde, ci ca o pâine care se coace, sau, mai exact, ca aurul și argintul în cuptorul încins. Iar noi am simțit un parfum pătrunzător, ca și cum s-ar fi ridicat un nor de tămâie sau de alte mirodenii prețioase.

Din numărul aleșilor face parte fără îndoială minunatul martir Policarp, episcop al Bisericii catolice din Smirna, învățător, apostol și preot al timpurilor noastre».

*

1. *Ce noi motive au făcut să se întetească prigoanele împotriva creștinilor?*
2. *Care sunt principalii împărați romani prigonitori ai creștinismului?*
3. *Care sunt martirii cei mai renumiți din primele veacuri ale Bisericii?*
4. *Ce concluzii se desprind din istoria prigonirii Bisericii în primele trei veacuri?*